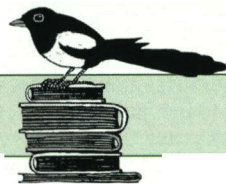

Nieuwe Uitgaven

Speuren naar nieuwe vogelplekken

Liefhebbers op zoek naar interessante vogelgebieden kregen een nieuwe mogelijkheid geboden met het verschijnen van het boekje 'Speuren naar nieuwe vogelplekken'. Alle provincies komen hierin aan de orde. Meestal worden wandelingen beschreven, soms gaat het om fietsmogelijkheden, vogelkijkpunten en informatie over soorten die kunnen worden aangetroffen. Dit alles wordt verduidelijkt met routebeschrijvingen en kaartjes. Voor degenen die milieuvriendelijk op stap willen gaan wordt aangegeven hoe men elk gebied ook met openbaar vervoer bereiken kan. Natuurlijk zijn 'hotspots', zoals het Bargerveen met zijn Grauwe Klauwieren en de Oostvaardersplassen er in opgenomen. Het leuke van dit boekje zijn echter de tips voor minder spectaculaire, maar daardoor zeker niet minder interessante natuurterreinen, waaronder De Quarantaine bij Wieringen, De Wilck bij Hazerswoude en het Reemsterzand en De Pollen op de Hoge Veluwe. Monica Wesseling beschrijft in totaal 51 bezochte vogelplekken.

DAJ

Wesseling, M. (2010): Vogels op de kaart. 14,5 x 21 cm. 112 bladzijden. Paperback. Foto's en kaartjes in kleur. ISBN 978-90-510-805-6. De Fontein Tirion/Vogelbescherming Nederland; Baarn/Zeist. Prijs €16,95.

Herken onze steltlopers

Op de dvd 'Herken onze steltlopers' staan opnamen van 64 steltlopers. Uiteraard de soorten die wij vaak om ons heen kunnen zien, zoals de Scholekster, de Kluut, de Bontbekplevier, de Wulp en de Kievit. Het mooie van deze dvd is echter dat er ook opnames zijn van bijzondere soorten. Dat zijn bijvoorbeeld de Grote Grijze Snip, de Bredebekstrandloper, de Poelruiter en zelfs de Oosterse Vorkstaartplevier.

Een dvd die onze herinneringen in wat mindere vogeltijden kan doen gloren. Echter ook een dvd die leerzaam is om moeilijkere en minder veel voorkomende soorten in het veld te kunnen herkennen. Het zijn soorten die ook in België voorkomen of kunnen voorkomen. Het commentaar werd – in het Nederlands – ingesproken door Kees Broos.

De beelden zijn gemaakt door Marc Plomp, die ons al eerder liet genieten van veel vogelbeelden, met aanvullende beelden gemaakt door Erik Menkveld van Texel en Don des Jardin.

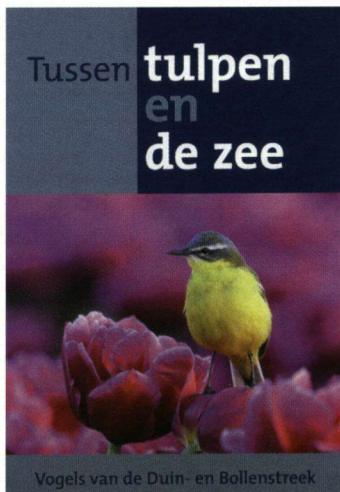
De dvd is te bestellen door €24,95 over te maken op rekening 33 63.57.869 t.n.v. 'Natuur Digitaal' te De Cocksdorp onder vermelding van 'DVA 007' met uw naam en adres. De dvd wordt dan zonder verzendkosten thuisgestuurd. Voor meer informatie zie ook: <http://www.natuurdigitaal.nl>. Via deze website kunt u ook de dvd bestellen.

PCM

Tussen tulpen en de zee

Vogels van de Duin- en de Bollenstreek

In de Duin- en Bollenstreek zijn tot nu toe 333 soorten vogels waargenomen. In het boek komen ook de soorten aan bod waarvan alle exemplaren of hun voorouders uit gevangenschap afkomstig zijn, maar die in de streek zijn gaan broeden. In de afgelopen jaren kwamen 112 soorten tot broeden. Van elk van de waargenomen soorten is een soortbeschrijving opgenomen, een samenvatting van het voorkomen van de soort in deze regio en de ontwikkeling van de soort vanuit het verleden tot het heden. De soortbeschrijvingen vormen het grootste deel van het boek en beslaan 230 bladzijden. Dit alles is heel rijk

voorzien van prachtige, meestal in de streek genomen kleurenfoto's, tabellen, overzichten en kaarten. Het beschreven gebied ligt tussen het Uitwateringskanaal in Katwijk aan Zee in het zuiden, de provinciegrens met Noord-Holland in het noorden en ruwweg de Leidsche Trekvaart in het oosten.

De in het boek verwerkte gegevens komen voort uit losse waarnemingen, broedvogelonderzoek, zeetrekellingen, landtrektellingen, water- en wintervogeltellingen en strandvondsten. De basis voor het bestand van losse waarnemingen is het archief dat de vereniging sinds 1966 heeft opgebouwd en gedigitaliseerd. Voor de volgorde van de vogelsoorten heeft men de publicatie 'Dutch Birding vogelnamen' uit 2008 gevolgd. In de statusaanduiding heeft men getracht in één of enkele woorden het voorkomen in de regio te karakteriseren, waarbij gebruik is gemaakt van de categorieën 'Broedvogels (jaarvogels, zomervogels, incidentele broedvogel en voor-malige broedvogel) en 'Soorten die hier niet broeden' (jaargasten, zomergasten, wintergasten, doortrekkers, onregelmatige gasten en dwaalgasten).

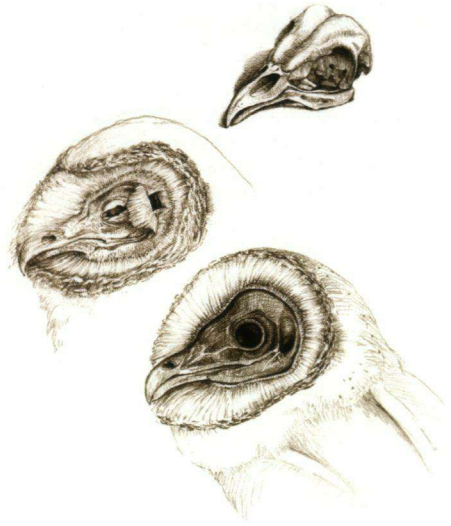
WS

Dijk, J. van, P. Spierenburg, H. van Stijn (2011): Tussen tulpen en de zee. Vogels van de Duin- en de Bollenstreek. Afmetingen 21 x 30 cm, 368 bladzijden, gebonden. ISBN 978-90-805308-0-5. Uitgave: Vereniging voor Natuur- en Vogelbescherming Noordwijk. Prijs €25,00. Te bestellen via e-mail: vogelboeknoordwijk@gmail.com. Prijs: €30,00 (inclusief verzendkosten). Voor meer informatie: Jelle van Dijk (e-mail: dijkboom@planet.nl).

The Unfeathered Bird

De Nederlandse titel van het recent verschenen Engelstalige boek 'The Unfeathered Bird' zou kunnen zijn: 'De ontvederde vogel'. Deze Engelstalige uitgave is een uniek boek dat bruggen slaat tussen kunst, wetenschap en geschiedenis. Het bevat 385 prachtige gedetailleerde tekeningen in sepia, die zijn uitgevoerd in groot formaat. De tekst is geschreven in eenvoudig Engels – zonder vakjargon – waardoor het leesbaar is voor de een groot lezerspubliek.

In deze rijk geïllustreerde uitgave zijn afbeeldingen van tweehonderd soorten vogels en van onderdelen van vogels opgenomen. De vogels zijn zonder veren en soms ook zonder spieren getekend. Je ziet dus vooral skeletten. De vogels zijn wel afgebeeld in hun natuurlijke houdingen, hetgeen de beelden heel in-

Deze afbeelding van koppen van Kerkuilen geven goed aan hoe enorm groot de ruimte is voor het gehoor en hoe dat is afgedekt met de veren.
Tekening: Katrina van Grouw.

trigerend maakt. De tekeningen en de teksten zijn alle gebaseerd op actuele vogelsoorten. Het boek bevat de meeste anatomisch te onderscheiden vogelgroepen. Vele soorten zijn nooit tevoren geïllustreerd.

Een beeld dat mij bijzonder opviel in het hoofdstuk van de uilen, waren de tekeningen van de koppen van een Kerkuil op bladzijde 51. Hierop wordt op prachtige wijze uitgebeeld de in verhouding enorm grote gehoorkas, achter het oog gelegen, en de manier waarop deze is afgedekt door de veren. Bijzonder educatief en makkelijk te interpreteren. Op bladzijde 49 wordt het skelet van een Zaaguil *Aegolius acadica* getoond. Hierop is goed te zien dat de rechter gehoorkas hoger in het hoofd staat dan de linker. Daardoor kan een uil niet alleen de horizontale richting van een geluid inschatten, maar ook de verticale richting waarin de prooi zich bevindt. Ook worden poten en klauwen van verschillende vogelsoorten naast elkaar afgebeeld en daarbij wordt uitgelegd wat er zo bijzonder en onderscheidend aan is. De Trompetparadijskraai *Phonygammus keraudrenii*, behorend tot de 'roestvogels', wordt afgebeeld van zijn veren en vel ontdaan. Dat levert een kijk op zijn enorm lange luchtpijp op die opgerold op zijn borst ligt.

Al met al een boek dat telkens weer zal worden geraadpleegd om meer over de vogels en hun bouw te weten te komen.

Grouw, Katrina van (2013): The Unfeathered Bird. Full color. Gebonden. 26 x 31 cm. ISBN 978-0-691-15134. 287 bladzijden, 385 tekeningen in kleur. Princeton University Press, 41 Williamstreet, Princeton, New Jersey 08540, Verenigde Staten. Meer informatie is te vinden op: <http://www.unfeatheredbird.com>, www.facebook.com/TheUnfeatheredBird en op: <http://press.princeton.edu/titles/9843.html>. In Nederland verkrijgbaar bij het Internationale Vogelboeken Verzendhuis (<http://www.vogelboeken.nl>), Zuidereestraatweg 415, 8091 PA Wezep, (0525) 63 11 39, e-mail: birdbooks@introweb.nl. Prijs: €48,00.

Bolderen en burlen op 'De Hei'

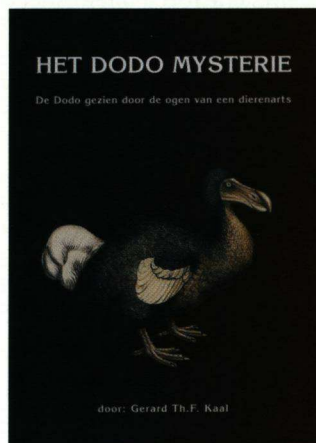
In de serie 'Natuurgeluiden' is een zesde cd uitgebracht onder de titel 'De Hei'. Hierop staan behalve de zang en baltsgeluiden van twaalf vogelsoorten die op de hei voorkomen, ook opnames van enkele krekelloorten, edelhert en schapen. In het begeleidende gidsje staat informatie over de opnames en het gedrag van de soorten tijdens hun activiteiten. De sfeer op de hei wordt goed getroffen met loepzuivere geluiden, waarbij het er bij de Korhoenders op lijkt alsof de microfoon zich midden op de plek tussen de koerende hanen bevindt. Ook de geluidsregistraties van Kraanvogel, Nachtzwaluw en Boomleeuwerik zijn een belevenis. Natuurlijk ontbreken ook andere min of meer kenmerkende heidevogelsoorten, zoals Roodborsttapuit, Boompieper en Geelgors, niet. Evenmin als Koekoek, Veldleeuwerik en Fitis. De klank van een enkele zingende vogel in het heidelandschap brengt een ontspannende rust met zich mee, waaruit de luisteraar plotseling opgeschrikt wordt. De veroorzakers zijn de loeiende en burlende edelherten met hun tijdens de gevechten kletterende geweien. Je houdt het niet voor mogelijk dat een dergelijke opname in ons overvolle land nog steeds mogelijk is. Toch is dat zo en wel op de Veluwe in het Kroondomein Het Loo, waar nog volop rust en ruimte aanwezig zijn. Alle opnames munten uit door hun uitstekende kwaliteit.

De cd 'De Hei' bevat zeventien tracks en heeft een speelduur van 78 minuten en 50 seconden. Deze uitgave is verkrijgbaar via de website <http://www.natuurgeluiden.nl>. Prijs: €17,50 (inclusief verzending).

DAJ

Het Dodo mysterie – De Dodo gezien door de ogen van een dierenarts

'Wat is de toegevoegde waarde van dit boek, want er zijn al zoveel boeken over dit onderwerp geschreven?', schrijft de auteur van 'Het Dodo mysterie' in een persbericht bij de verschijning van zijn boek. Al heb ik wel eens eerder een boek over de Dodo in handen gehad, moet ik bekennen dat ik eigenlijk nooit een serieuze studie naar deze uitgestorven soort heb ondernomen. Ik moet daarom het antwoord schuldig blijven. De auteur geeft in het persbericht al aan dat hij vooral gekeken heeft naar de natuurhistorische kant en hij trekt ook conclusies op basis van eigen onderzoek. In de literatuur en in de schilderkunst worden diverse Dodo's ten tonele gevoerd, meestal hebben zij een grijze kleur maar er zijn ook bruine en witte exem-

plaren bij. Het blijft zeer de vraag of de witte Dodo echt bestaan heeft. Er is nooit een spoor van teruggevonden en naar het oordeel van de auteur zijn de bruine varianten gewoon jonge exemplaren geweest. In het boek wordt aangegeven waarop deze bevindingen zijn gebaseerd. De auteur heeft zelf hoekmetingen verricht aan tekeningen onder andere uit scheepsjournalen en toont aan de hand van de resultaten daarbij aan dat de Dodo rechtop moet hebben gelopen. Het moet een forse vogel geweest zijn, waarschijnlijk wel circa één meter lang. Mogelijk konden de voorouders nog vliegen, maar de soort die de zeevaarders destijds aantroffen op de Mascarenen – waaronder het eiland Mauritius – waren hun vliegvermogen geheel kwijt. Dat maakte de vogels waarschijnlijk een gemakkelijke prooi,

niet alleen voor de zeevaarders maar ook voor de door hen meegevoerde uitheemse zoogdieren, zoals ratten en apen. Lang is gedacht dat Dodo's reeds in 1692 waren uitgestorven, maar op grond van schattingen met hulp van statistische berekeningen neemt men tegenwoordig aan dat de laatste Dodo's pas rond 1690 stierven.

De auteur is altijd geïnteresseerd geweest in vogels en lijdt naar eigen zeggen al vele jaren aan een ernstige vorm van 'dodomanie' en hij heeft zich dus grondig in het onderwerp verdiept. Niet alleen in de biologische aspecten, voor zover dat mogelijk is bij een soort waarbij je bent aangewezen op journaals en museumcollecties. Ook de Dodo in kunst en literatuur heeft zijn belangstelling. Het tweede deel van het boek is dan ook vooral gewijd aan Dodo's in de schilderkunst en literatuur. Het Dodo mysterie is een informatief en prettig geschreven boek, waarin mede dankzij de vele fraaie foto's en illustraties heel veel te genieten valt. Ik kan het u van harte aanbevelen.

RAK

Kaal, G.Th.F. (2012): Het Dodo mysterie – De Dodo gezien door de ogen van een dierenarts. Gebonden. Foto's en illustraties in full color. 96 bladzijden. ISBN 978-90-9026672-5. Uitgegeven in eigen beheer door de auteur. Inlichtingen hierover: G.Th.F. Kaal, Prins Frederiklaan 6 F, 3832 GD Leusden, e-mail: g.kaal@versatel.nl.

Nestbouw van vogels

Onder de titel 'Gevleugelde architecten' is een Nederlandse vertaling uitgekomen van een in de Verenigde Staten en Canada verschenen boek van Peter Goodfellow over de wijze waarop vogels hun nesten construeren. De voorbeelden over de wijze waarop dit gebeurt zijn van de hele wereld afkomstig. Volgens een vast stramien worden vogelsoorten en families vermeld met specifieke nesttypen, de structurele kenmerken en de bouwwijzen van hun nest. Duidelijke tekeningen geven aan hoe dit gaat. Het geheel is overzichtelijk ingedeeld. In twaalf hoofdstukken wordt een voorbeeld gegeven van een nesttype. Dat kan een kuilnest zijn, maar evengoed een hol, tunnel of platform. Hierna volgt een beschrijving van hoe de bouw plaatsvindt. Daarbij wordt veel aanvullende informatie verstrekt. Hierna komen van een soort met zo'n nesttype de gebruikte materialen en eigenschappen aan de orde. Vervolgens worden telkens van

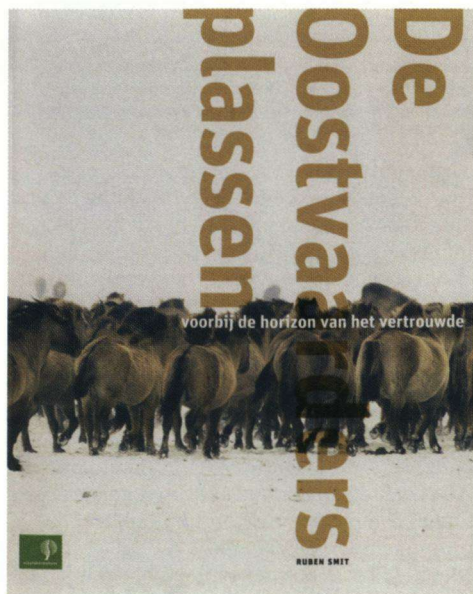
vier vogelsoorten feiten vermeld over hun leefgebied, nest en zaken die met het broedproces verband houden. De hoofdstukken over kolonies en groepsnesten en over eetbare nesten vallen uit de toon, omdat het hier niet om nesttypen gaat. De meeste vogelsoorten en hun nesten waar het in deze uitgave over gaat komen niet in ons land als broedvogel voor. Gelukkig zijn er op diverse plaatsen ook gegevens en illustraties opgenomen van inheemse soorten. Op een aantal plaatsen laten simpele, aandoenlijk kleurige tekeningen zien hoe vogels met de bouw van hun nest te werk gaan. Wie meer wil weten over de variatie in nestbouw van onze gevederde vrienden komt in dit rijk geïllustreerde boek goed aan zijn trekken.

DAJ

Goodfellow, P. (2011): Gevleugelde architecten. Hoe vogels hun nesten ontwerpen en bouwen. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht. ISBN 978 90 5210 3075. 160 bladzijden. Prijs: €19,95.

De Oostvaardersplassen – voorbij de horizon van het vertrouwde

Ecoloog en natuurfotograaf Ruben Smit heeft op heel veel plaatsen gewerkt, maar waarschijnlijk is hij het meest bekend geworden doordat hij zich een aantal jaren intensief heeft beziggehouden met het Oostvaardersplassengebied. Op de televisie is een serie uitgezonden over het totstandkomen van een film over dat gebied. Die film – De nieuwe wildernis – zal dit najaar verschijnen. Het boek 'De Oostvaardersplassen' is vooral een fotoboek over 'een wonderbaarlijk stukje nieuw Nederland'. Aan de hand van die foto's ziet u de veranderingen die het gebied ondergaat door de wisselingen van de seizoenen. Ruben Smit is een fotograaf die niet zomaar een plaatje schiet, maar zich uitvoerig verdiept in de leefwereld van zijn onderwerpen, de tijd neemt voordat hij de opname maakt en hij heeft een goed oog voor de sfeer van het moment. Dat levert schitterende, soms ontroerende foto's op. Prachtige landschappen, dieren die de barre winterse omstandigheden moeten trotseren, de romantische sfeer die je aan kunt treffen in dit ruige en wilde gebied als de lucht rood kleurt tijdens de schemering. Het is maar een kleine greep uit al die mooie platen die in dit boek te zien zijn. Dat het gebied de kans kreeg zich te ontwikkelen tot zo'n belangrijk natuurgebied is voor een groot deel te danken aan bioloog

en natuurbeschermer Frans Vera, die onder andere pleitte voor het inzetten van de grote grazers. Ook hij kent het gebied goed en nam een deel van de teksten in deze uitgave voor zijn rekening.

RAK

Smit, R., F. Vera, R. Hillen & J.D. Hillen (2011): De Oostvaardersplassen – voorbij de horizon van het vertrouwde. 22,5 x 28 cm. 160 bladzijden. Gebrocheerd. Full color. ISBN 978-90-816300-1-6. Uitgever: Staatsbosbeheer, Driebergen. Prijs: €24,95.

De steenuil

Onbekend maakt onbemind is een gevleugelde uitspraak. Steenuilenoverleg Nederland (STONE) stelt dan ook alles in het werk om de Steenuil onder de aandacht van het grote publiek te brengen en hierdoor belangstelling te genereren voor de bescherming van deze kleine uilesoort. De Steenuil heeft het moeilijk in ons overbevolkte land en staat op de Rode Lijst. Ronald van Harxen en Pascal Stroeken, de drijvende krachten achter STONE, beschrijven in hun fraai geïllustreerde boek wat een schat aan gegevens zij bij het onderzoek naar het wel en wee van deze soort boven water hebben gekregen. Het hele boek door klinkt de band die zij er mee hebben. Trouwens niet alleen die van hen, maar ook van de vele anderen die op de een of ander wijze er bij betrokken zijn of waren. Van de erfbewoner en de nestcontroleurs tot en met de videoclipmaakster voor 'Beleef de lente'.

Steenuil en mensen zijn met elkaar verbonden. Hoe dit al in het verre verleden het geval was wordt geïllustreerd in een hieraan apart gewijd hoofdstukje.

Wat ruim vijftientig jaar geleden begon als een verspreidingsonderzoek in de Zuid-oost-Achterhoek mondde uit in een veelomvattende studie met veel facetten, waaronder broedbiologie, ring- en voedselonderzoek. Van de resultaten maken de auteurs ons op heldere wijze deelgenoot.

In het eerste deel van het boek wordt een 'paspoort' verstrekt met daarin de kenmerken over zicht, geluid en sporen van hun aanwezigheid. Dit wordt vergezeld door een opsomming van de andere soorten uilen waarvan het voorkomen is vastgesteld in ons land. De gepresenteerde feiten over het onderzoek stemmen tot nadenken. Door gebrek in het cultuurland aan hoogstamfruitbomen en geschikte holten in gebouwen heeft de Steenuil zijn nestelpatroon moeten veranderen.

Nestkasten worden steeds meer bepalend. Het broeden in konijnenholten in sommige delen van het land is verdwenen. Uit terugmeldingen van geringde Steenuilen bleek dat het verkeer met 57% de voornaamste doodsoorzaak is. De auteurs geven daarbij aan dat de vindkans bij dit soort slachtoffers groter is dan bij andere doodsoorzaken. Interessant is de vermelding dat in de vier onderzoeksjaren met een aanvoer van ruim elfduizend (!) prooien voor de nestjongen niet muizen, maar larven en rupsen de belangrijkste voedselbron vormden. Zo zijn er nog veel meer belangwekkende gegevens te vinden.

Dit onderzoek aan Steenuilen is gepubliceerd in een kleurrijke en aantrekkelijke vorm. Het is een bijzondere uitgave.

Harxen, Ronald van & Stroeken, Pascal (2011):

De steenuil. 160 bladzijden. 21 x 23 cm, genaaid, gebrocheerd met flappen. ISBN 978 90 5011 398 4. KNNV Uitgeverij i.s.m. Steenuilenoverleg Nederland (STONE), Zeist. Prijs: €22,95.

DAJ

De zevende cd van Theo van Lent

De vijfde van Van Beethoven kent u natuurlijk. Dat deze grote componist zich liet inspireren door de Geelgors kunnen wij aan het begin van de vijfde symfonie horen. Er zijn meer componisten die de natuur en vooral de vogels gebruiken als inspiratiebron. Musicus Theo van Lent heeft inmiddels zijn zevende vogel-cd geproduceerd. Opnieuw heeft hij zich laten inspireren door

onder andere Kwartel, Gierzwaluw, Hop, Lammergier, Ekster, Zwarte Mees, Grijsze Gors, Grote Trap, Veldleeuwerik en een wijze oude uil. Hij combineert vogelgeluiden, muziekinstrumenten zoals gitaar, mandoline, harmonium en Noord-Engelse doedelzak met het idioom van een bepaald volk. Zelf vind ik dat heel knap. Het is een genot om naar deze cd te luisteren. Talen zoals Spaans, Engels, Frans en Fins worden gebruikt.

Het eerste nummer is een protest tegen het eventueel aanleggen van een stuwmeer in Aragón (Spanje). Hopelijk bereiken de protesten hun doel. In het tweede nummer brengt hij een ode aan 'The Parrot' uit Monty Python: <http://www.youtube.com/watch?v=npjOSLCR2hE>. Een zeer humoristische act. Het lied heeft een melancholische inslag en natuurlijk wordt de bluesmuziek hier benut. Opvallend is het laatste nummer van de cd. Hier maakt Theo gebruik van de karakters uit Keek op de Week van Kees van Kooten en Wim de Bie: het zijn Carla en Frank van Putten. Zij gaan een bolderkartocht in de natuur maken met Staatsbosbeheer. Zie: <http://www.youtube.com/watch?v=sN4khjEPOx4>. De Woudaapjes van de Botshol worden genoemd. Nostalgie, ook voor mij, zij het van lang geleden. Geweldig.

Dochter Merel en zoon Floris (drums!) zijn twee van de gastmuzikanten. Al met al weer een zeer bijzondere cd en wat mij betreft hoeft Theo niet zo lang op erkenning en herkenning te wachten als de Ludwig met wie ik begon.

PCM

De cd is te bestellen door overschrijven van €12,50 (inclusief verzendkosten) op rekeningnummer 2424998 t.n.v.: Th. van Lent, Amsterdam, onder vermelding van 'zevende cd'. Wilt u de vorige cd's bestellen kijk dan op: <http://www.theovogelmuziek.nl>.

Mijn roofvogels

Roofvogels spreken tot de verbeelding en ze zijn voor velen een interessant studieobject. In ons land is Rob Bijlsma dé grote stimulator voor roofvogelonderzoek. Over veel van zijn onderzoekresultaten publiceerde hij in 'De Takkeling', het lijfblad van de Werkgroep Roofvogels Nederland (WRN). Hij heeft in de afgelopen tientallen jaren een indrukwekkend aantal publicaties op zijn naam staan, waarvan nogal wat in gezaghebbende buitenlandse tijdschriften. Zijn 'Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels' is een topper. Door dit alles wordt hij ook wel de roofvogelgoeroe genoemd.

Met het hier te bespreken boek voegt hij weer een publicatie toe aan zijn omvangrijke oeuvre. Het is een boeiende verzameling van hoofdstukken, waarin vooral de resultaten worden weergegeven van roofvogelonderzoek. Daarnaast is er ook een stuk over de introductie van de Raaf en het ontbreken van het monitoren van de ontwikkelingen van de stand. Verder onder meer een bijdrage over zorgelijke ontwikkelingen in Afrika en de gevolgen voor de avifauna in ons land. Al met al een palet van diverse onderwerpen. Relaties tussen roofvogels en hun prooidieren worden ontrafeld door na te gaan hoe de ecologie van de prooien in elkaar steekt. Dit alles leverde behalve nieuwe onderzoeken en inzichten ook weer vragen op. De auteur rolt daarbij van de ene verbazing in de andere. Doorgaans gaan nieuwgierige biologen daarmee door tot zij er bij neervallen. Tot die categorie kan Rob Bijlsma zeker worden gerekend. Zijn hele leven is gewijd aan (roof)vogelonderzoek, met veldwerk, literatuuronderzoek, lezen en doornemen van boeken, tijdschriften en dan ook nog publiceren. Hij schrijft er met passie over. Een rode draad is het tegen het licht houden van eerder eigen en door anderen uitgevoerd onderzoek en ontwikkelingen en maatregelen in het natuurbeheer. De teksten worden ondersteund door figuren en foto's. De pluizers onder ons kunnen zich laven aan de wijze waarop onderzoeksmethodes worden beschreven. De stijl levert fraaie stukjes proza op en deze uitgave leest daardoor lekker weg. Het taalgebruik draagt bij aan een

uitbreiding van de Nederlandse woordenschat met neologismen zoals rimpelbuikig, kada-verecologie en het werkwoord boomtoppen.

Bijlsma, R. (2012): Mijn roofvogels. Paperback. Zwartwitfoto's. 414 bladzijden. ISBN 978 90 450 2126 3. Uitgeverij Atlas, Amsterdam. Prijs: €29,95.

DAJ

Gezien de Hekslootpolder

De Hekslootpolder is een unieke veenweidegebied met een eeuwenoude verkavelingsstructuur. Er valt veel te zien en te genieten, ook van scala aan vogelsoorten, waaronder Kluut, Blauwborst, Sprinkhaanzanger en IJsvogel. Het gebied ligt aan de rand van de stad Haarlem en het is dus niet verwonderlijk dat voor het behoud van het gebied jarenlang strijd nodig was. Plannen om er 1700 huizen te gaan bouwen zijn gelukkig niet van de grond gekomen, dankzij de inzet van de Vereniging Behoud de Hekslootpolder in de loop van inmiddels ruim vijftientig jaar. De uitgave 'gezien de Hekslootpolder' van deze vereniging is vooral een mooi fotoboek, aangevuld met wetenswaardigheden over de inspanningen van de vereniging en over de nog altijd interessante en gevarieerde flora en fauna. Het geeft een fraai beeld van de schoonheid van het gebied, maar toont ook aan hoezeer de samenstellers betrokken zijn bij deze omgeving. Het bevat ook de resultaten van de BMP-tellingen over de periode van 1985-2009. De fraaie foto's zijn gemaakt door Leendert Noordzij, Willem de Voogt en Lida Zaremba-van den Heuvel.

RAK

Boomen, T. van den, F. Hopman & L. Zaremba-van den Heuvel (2010): gezien de Hekslootpolder. 25,4 x 25,4 cm. Gebonden. 135 bladzijden. Foto's in kleur. ISBN 978-90-76241-28-9. Vereniging Behoud de Hekslootpolder, Haarlem. Prijs: €12,50. Te bestellen door het bedrag over te maken naar rekeningnummer 5038962. Vermeld bij de betaling 'Jubileumboek' en stuur tevens een e-mail met uw adres naar de vereni-

ging. Zie voor meer informatie: <http://www.heksloot.nl>.

Het Grote Gedicht en andere verhalen

Eén van de misvattingen die over vogelaars de ronde doen, is dat ze bij hun excursies alleen zijn geïnteresseerd in vogels en dat alle andere zaken hun koud laten, ja dat deze hun zelfs volledig ontgaan. Is het niet vaak andersom? Vormen vogels voor menige vogelaar niet een alibi om eropuit te trekken met het doel binnen en buiten de grenzen

landstreken, mensen, kunst en cultuur te leren kennen? Jazeker. Johan Everaers (Dirksland 1949, docent Frans en redacteur van het tijdschrift 'Sterna') sloeg tijdens zijn vogeltrips door Nederland, Frankrijk en Noord-Amerika historische en literaire zijpaden in. Hij deed onderzoek en liet over de resultaten zijn mijmeringen gaan. Zo komen we van broedende Dwergsterns op zandbanken in de Loire, via de kathedraal van Reims uiteindelijk uit bij de Dwergsterns van Zeeland. De titel van de bundel suggereert weliswaar poëzie, maar deze heeft betrekking op het zich in het Stedelijk Museum in Amsterdam bevindend beeld met deze naam van de IJslandse kunstenaar Sigurdur Gudmundsson waarin drie Wilde Zwanen zijn verwerkt. Vanuit 'Het Stedelijk' gaan we dan naar IJsland en vandaar naar schrijvers woonstreek Schouwen-Duiveland, waar hij 's winters steeds meer Wilde Zwanen verwelkomt. Het is treffend te ervaren hoezeer schrijver bij zijn observaties steeds natuur, cultuur en kunst als vanzelfsprekend in elkaar laat overgaan. Het zijn dertig fijne verhalen.

GLO

Everaers, J. (2012): Het Grote Gedicht en andere verhalen. 14,5 x 21 cm. 130 bladzijden. ISBN 978-90-76982-94-6. Uitgeverij Liverse, Dordrecht. Prijs: €15,00. Te verkrijgen via de betere boekhandel of direct via de uitgever. Kijk op: <http://www.liverse.nl>.

Vogelzang van Nederland

Vogelgidsen lijken steeds populairder te worden. Tot die conclusie kom je al snel als je ziet hoeveel nieuwe gidsen er tegenwoordig zijn en aan de stroom van nieuwe uitgaven op dat gebied lijkt geen einde te komen. Vroeger waren hele generaties vogelaars jarenlang dik tevreden met de gids 'Zien is kennen!' – de befaamde gids waarmee menige vogelaar het jarenlang moest doen. Je was dan de koning te rijk als je je daarnaast ook een exemplaar van 'Welke vogel vliegt daar?' of zelfs de 'Petersons Vogelgids' kon veroorloven. Decennia lang waren dat in Nederland zo'n beetje de enige vogelgidsen. Die tijden zijn veranderd en dat is prima, want hoe goed die oude gidsen destijds ook waren, er is steeds meer te verbeteren omdat de ornithologische kennis alsnog groter wordt en ook de techniek helpt een handje. In de uitgave 'Vogelzang van Nederland' van Dick de Vos en Luc de Meersman wordt bijvoorbeeld gebruikgemaakt van de analyse van geluidsfrag-

menten die aan de soortbeschrijvingen zijn toegevoegd in de vorm van sonogrammen. Met deze gids in de hand leert men vogels dan ook vooral herkennen aan de geluiden die zij maken en niet op grond van vorm en verenkleed, zoals in traditionele vogelgidsen. Er zijn veel soorten vogels en vele daarvan zijn in staat een breed scala aan geluiden te produceren. Om in staat te zijn de soort vast te stellen is het vooral noodzakelijk die geluiden te kunnen classificeren. Na een algemene inleiding over vogelzang volgt in dit boek dan ook een uitleg van de gebruikte 'zang sleutel', een indeling in enkele hoofdgroepen en een verdere onderverdeling in deelsleutels. Met dit systeem leert men onderscheid te maken binnen de veelvoud van vogelgeluiden. Sommige vogelgeluiden zijn redelijk gemakkelijk te herkennen. Dat kan zijn omdat zij heel kenmerkend zijn en slechts een beperkte variatie hebben. Een voorbeeld daarvan is het geluid van kraaien die steeds maar enkele 'lettergrepen' roepen, almaar herhaald nagenoeg dezelfde krassende geluiden. Ook spechten zijn niet moeilijk door hun kenmerkende roffelden geluiden. Dan wordt het al snel lastiger, want de meeste zangvogels hebben een veel grotere variatie aan geluiden. Om ook die in te kunnen delen zijn er nog meer deelsleutels beschikbaar. Deze hebben soms namen die

al een idee geven in welke richting gezocht moet worden, zoals 'Zangvlucht' (voor vogels die in de vlucht zingen, zoals leeuweriken, Boompiepers, Kneuen, etc.) of 'Rietvogels'. Bij andere sleutels gaat het om de structuur van de geluiden zelf. Bijvoorbeeld de sleutels 'Motiefseries', 'Halfvrije strofen', 'Vrije strofen' of 'Semi-continuzang'. Dat lijkt misschien ingewikkeld in het begin, maar deze begrippen worden op heldere manier uitgelegd en men zal er al snel goed mee om kunnen gaan. Daar komt nog bij dat bij deze uitgave ook een cd is gevoegd. Daarop staan geluidsfragmenten van 99 soorten. Wie dus niet met het boek in de hand het veld in wil gaan, kan ook de geluiden op een mobiele telefoon of muzikspeler overzetten en de geluiden in het veld vergelijken met deze opnamen.

Het boek is een welkome aanvulling voor menige vogelaar, zelfs als die reeds een reeks veldgidsen bezit.

RAK

Vos, D. de & L. de Meersman (2012): Vogelzang van Nederland – Vogels herkennen aan hun zang en roep. 176 bladzijden. 17 x 22,5 cm. Genaaïd, gebrocheerd. Inclusief cd. ISBN 978 90 5011 374 8. KNNV Uitgeverij, Zeist. Prijs: €27,95.